

Nr 21

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar och Omkostnader.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkterna 28 och 29 (s. 102—126) föreslagit riksdagen — förutom att medge ändring i personalförteckningen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut och fastställa ändrad avlöningsstat för detsamma — att till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar och Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa förslagsanslag å 1 515 200 respektive 1 136 100 kronor.

1:o) Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har i sin anslagsframställning den 15 augusti 1956 hemställt, att anslaget skall ökas med i runt tal 167 400 kronor enligt följande uppställning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 2 föreståndare för lantbruks- och trädgårdsavdelningarna i Ca 37 i st. för Ce 33	4 080
b) 1 föreståndare för trädgårdsekonomiska byrån i Ca 30 i st. för Ce 30	—
c) 1 ämneslärare vid trädgårdsavdelningen i Ce 30 i st. för Cg 30	—
d) 1 sekreterare i Ce 27 i st. för ersättning till sekreterarhjälp	13 420
e) 1 försöksmejerist i Ce 19 i st. för Ce 16	1 332
f) 1 bokhållare i Ce 19 i st. för kansliskrivare i Ce 15	516
g) 1 kontorist i Ce 13 vid kamrerarkontoret i st. för kanslibitråde i Ce 11	300
h) 1 institutionsvaktmästare vid institutionen för mejerikemi och bakteriologi i Ca 12 i st. för Ca 10	684
i) 1 kanslibitråde vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi i Ce 11 i st. för Cg 11	—
j) 1 vaktmästare vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi i Ce 10 i st. för ersättning till vaktmästarhjälp	5 400
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 biblioteksassistent i Ce 17	10 824
b) 1 hantverkare i Ce 14	9 672

	Ökning
c) 1 kanslibitråde vid lantbruksavdelningen i Ce 11	8 736
d) 1 laboratoriebiträde vid mejeriförsöken i Ce 11	8 736
e) 1 tekniskt biträde vid mejeriförsöken i Ce 8	7 668
f) Arvode till assistent vid trädgårdsförsöken	12 000
g) Arvode till tekniskt biträde vid trädgårdsförsöken	8 000
h) Extra skrivhjälp vid mejeriekonomiska institutionen	500
i) Tillfällig arbetshjälp vid mejeriförsöken	9 000
j) Extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken	4 000
k) Ersättning för representation	1 200
l) Ersättning till ciceroner	3 000
m) Löneklassförändringar och reglerad befordringgång	9 652
n) Rörligt tillägg	48 600
	167 320

Departementschefen har — efter närmare redogörelse för motiveringen under de olika punkterna i uppställningen samt för i ärendet avgivna yttranden — anfört i huvudsak följande.

»De av institutstyrelsen framlagda förslagen om inrättande av nya tjänster anser jag mig icke kunna biträda. Däremot är jag med hänsyn till behovet av arbetskraft på institutets bibliotek beredd förorda, att det nu utgående beloppet för ändamålet skall uppräknas med 5 000 kronor till 8 000 kronor. Även institutstyrelsens övriga förslag kan jag tillmötesgå endast i begränsad utsträckning. Sålunda tillstyrker jag, att de belopp, som avses för extra skrivhjälp vid mejeriekonomiska institutionen, tillfällig arbetshjälp vid mejeriförsöken och extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken, skall höjas med respektive 100, 200 och 300 kronor. Vidare har jag icke något att erinra mot att en ämnesläartjänst i lönegrad Cg 30 vid trädgårdsavdelningen och en kanslibiträdets tjänst i lönegrad Cg 11 vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi överföres till extra ordinarie stat.

Framställningen om reglering av löneförmånerna åt viss arvodesanställd personal vid Alnarp bör icke föranleda någon åtgärd i förevarande sammanhang.

Vad jag nu föreslagit medför en ökning av medelsbehovet under anslaget med 5 600 kronor. Emellertid kommer härtill ökningarna av automatisk karaktär. På grund av löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringgång bör anslaget höjas med 9 700 kronor. Vidare bör anslaget med anledning av 1956 års löne reglering uppräknas med 48 600 kronor. Härutöver beräknar jag 21 400 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Sammanlagt behöver således förevarande anslag höjas med 85 300 kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en ämnesläartjänst i lönegrad Ce 30.»

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke föranlett någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut vidtaga den ändring, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	493 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	693 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	306 800
	<hr/>
	Summa kronor 1 515 200

c) till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*: *Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 515 200 kronor.

2:o) Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har i sin anslagsframställning den 15 augusti 1956 hemställt, att för budgetåret 1957/58 skall anvisas ett belopp av 982 800 kronor till omkostnader. Av nämnda belopp belöper 307 300 kronor på statens trädgårdsförsök och 675 500 kronor på institutets övriga verksamhet. Därjämte begäres (skr. 27/9 1956) 149 500 kronor för att täcka återstående underskott å mejerirörelsen under budgetåret 1955/56.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (remissutlåtande 10/10 1956) tillstyrker institutsstyrelsens förslag till omkostnadsstat för statens trädgårdsförsök.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) föreslår en medelsanvisning för institutets övriga verksamhet å 492 000 kronor.

Dessutom har *statskontoret* (remissutlåtande 31/10 1956) och *riksräkenskapsverket* (remissutlåtande 14/11 1956) avgivit yttranden, såvitt avser delposterna till underhåll av byggnader.

Styrelsernas beräkningar av medelsbehovet framgår närmare av uppställningen å s. 109 och 110 under nionde huvudtiteln.

I detta sammanhang har departementschefen även anmält dels en promemoria den 21 november 1955 med viss utredning rörande Alnarps mejeri, dels en promemoria, dagtecknad den 7 mars 1956, med viss utredning rörande Alnarps trädgårdar. Beträffande en kortfattad redogörelse för innehållet i promemoriorna ävensom i yttrandena över dessa torde utskottet få hänvisa till s. 111—120 under nionde huvudtiteln.

Departementschefen har — efter närmare redogörelse för institutsstyrelsens motivering för sin anslagsframställning samt för yttrandena över denna — anfört följande.

»Till en början torde jag få behandla medelsbehovet till *institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken*. Posten till reseersättningar behöver med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning uppräknas med 1 700 kronor. Vidare föreslår jag, att posten till bränsle, lyse och vatten på grund av kostnadsstegringen skall ökas med 3 500 kronor. Delposten städning och renhållning bör i enlighet med institutsstyrelsens förslag höjas med 5 000 kronor. Då delposterna förbrukningsartiklar för mejeriförsöken samt förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi visat sig otillräckliga, anser jag mig jämväl böra föreslå, att medelsanvisningen för dessa ändamål skall höjas. Uppräkningen synes emellertid kunna begränsas till 1 000 respektive 500 kronor. De under posten övriga utgifter ingående delposterna skatter och försäkringar samt hälso- och sjukvård synes lämpligen böra sammanslås med delposten diverse utgifter till en gemensam delpost, benämnd diverse utgifter. Delposten bör därvid upptagas med ett belopp av 1 500 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 3 000 kronor. Vad angår delposten underhåll av byggnader torde densamma med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtna fastigheter böra utgå ur omkostnadsstaten, eftersom medel för byggnadsunderhåll jämlikt sagda beslut i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning. Anslaget bör med hänsyn härtill minskas med 50 000 kronor. Därjämte bör sjukvårdsposten på grund av senaste årets belastning nedräknas med 1 000 kronor.

Vid behandlingen i fjol av förevarande anslagspunkt upplyste jag, att en särskilt tillkallad utredningsman den 21 november 1955 inkommit med en promemoria med viss utredning rörande Alnarps mejeri. Sedermera har en promemoria avlämnats även beträffande Alnarps trädgårdar. Promemoriorna har därefter varit föremål för remissbehandling.

Vad först angår mejeriet är det uppenbart, att det icke är försvarligt att uppehålla driften vid detta i nuvarande omfattning, därest den årliga förlusten icke kan i varje fall begränsas till ett belopp, som är rimligt med hänsyn till undervisningen. Såsom remissmyndigheterna framhållit, sammanhänger denna fråga med spørsmålet, hur mejeriundervisningen vid institutet skall anordnas för framtiden. Redan innan klarhet vunnits rörande detta spørsmål, är det emellertid nödvändigt att vidtaga åtgärder för att avsevärt nedbringa bidragen till mejeridriften. I första hand synes därvid böra eftersträvas att uppnå ett förmånligare avtal med mjölkleverantörerna. Möjligheterna härför undersökes f. n. genom Svenska mejeriernas riksförenings försorg, och resultatet av undersökningen kan enligt uppgift väntas under första delen av innevarande år. Jag torde senare få på nytt anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t. Jämväl i övrigt bör utan dröjsmål vidtagas de besparande åtgärder i fråga om mejeridriften, vilka är möjliga att nu

genomföra. Emellertid torde omedelbart böra täckas en från budgetåret 1955/56 kvarstående driftsförlust å 149 500 kronor. Liksom under tidigare år bör medel för ändamålet ställas till förfogande under förevarande anslag. Av det för innevarande budgetår anvisade omkostnadsanslaget bör sålunda för täckande av berörda förlust få tagas i anspråk nyssnämnda belopp.

Beträffande Alnarps trädgårdar har redan vidtagits vissa åtgärder, varigenom ett bättre driftsresultat erhållits. Bl. a. fungerar numera en av ämneslärarna som kommersiell ledare i enlighet med utredningsmannens förslag. Vidare har viss minskning av personalen ägt rum och driften har rationaliserats även i andra hänseenden. Resultatet av de sålunda vidtagna åtgärderna torde nu böra avvaktas.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har underskotten å Alnarps trädgårdar sedan flera år tills vidare täckts genom att överskotten å driften av Alnarps egendom icke inlevererats till statsverket utan tillfälligt disponerats för ändamålet. Sammanlagt uppgår underskotten för tiden t. o. m. den 30 juni 1956 till 583 500 kronor. I samband med de åtgärder, som nu vidtages för att ernå ett bättre driftsresultat vid Alnarps trädgårdar, torde även dessa underskott böra uppdonas. Ur redovisningssynpunkt synes därvid vara lämpligast att under förevarande anslag anvisa medel för ändamålet, varigenom trädgårdarnas skuld till egendomen kan gäldas och egendomen i sin tur till statsverket leverera in de nu oredovisade överskotten. Jag föreslår därför, att å en särskild delpost, benämnd Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps trädgårdar, under posten övriga utgifter för nästa budgetår skall anvisas ett engångsbelopp av 583 500 kronor. Det är emellertid sannolikt, att trots de hittills vidtagna åtgärderna för att förbättra driftsresultatet vid trädgårdarna viss förlust icke kan undgås under det löpande budgetåret. För att täcka sådan förlust torde det för sagda budgetår anvisade omkostnadsanslaget få tagas i anspråk. I detta sammanhang får jag anmäla, att jag ämnar föreslå att å kapitalbudgeten för nästa budgetår skall till rörelsekapital för institutet upptagas ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Övriga nu icke särskilt nämnda utgiftsposter bör för nästa budgetår upptagas med samma belopp som i gällande omkostnadsstat.

Institutsstyrelsens beräkning av den under särskilda uppbördsmedel ingående posten undervisnings- och kostavgifter för elever anser jag mig böra godtaga. Medelsbehovet behöver med hänsyn härtill ökas med 34 400 kronor.

I enlighet med det anförda torde omkostnaderna för institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken under nästa budgetår böra beräknas till (280 700 + 1 700 + 3 500 + 5 000 + 1 000 + 500 — 3 000 — 50 000 — 1 000 + 583 500 + 34 400 =) 856 300 (+ 575 600) kronor.

Vad härefter angår omkostnaderna för *statens trädgårdsförsök* kan jag tillstyrka, att posten reseersättningar ävensom delposterna övriga expenser, bokinköp och bokbindning samt städning och renhållning höjes med av institutsstyrelsen föreslagna belopp respektive 1 000, 500, 200 och 500

kronor. Däremot anser jag, att uppräknningen av delposterna bränsle, lyse och vatten, ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostnader m. m., driftkostnader vid Öjebyns försöksstation och dagsverken m. m. kan begränsas till respektive 1 000, 500, 500 och 10 000 kronor. I anslutning till vad jag föreslagit i det föregående bör även beträffande trädgårdsförsöken delposten underhåll av byggnader utgå ur omkostnadsstaten. Medelsbehovet under nu ifrågavarande del av anslaget kan med hänsyn därtill minskas med 6 000 kronor. Vidare torde även i detta sammanhang delposterna skatter och försäkringar, hälso- och sjukvård samt diverse utgifter sammanföras under en gemensam delpost, benämnd diverse utgifter. Delposten bör uppföras med ett belopp av 700 kronor, vilket innebär, att anslaget minskas med ett belopp av 1 200 kronor. Övriga utgiftsposter torde böra bibehållas vid oförändrade belopp.

Medelsbehovet för statens trädgårdsförsök under nästa budgetår torde sålunda böra uppskattas till $(272\ 800 + 1\ 000 + 500 + 200 + 500 + 1\ 000 + 500 + 500 + 10\ 000 - 6\ 000 - 1\ 200 =) 279\ 800 (+ 7\ 000)$ kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, skulle Alnarpsinstitutets omkostnadsanslag för budgetåret 1957/58 behöva uppföras med $(856\ 300 + 279\ 800 =) 1\ 136\ 100 (+ 582\ 600)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa nya omkostnadsstater för institutet.»

Utskottet. Vid behandlingen i föl av propositionen 1956: 2 angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 framhöll utskottet under punkten 1 i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 2, att utskottet förutsatte att utredningen rörande vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid Alnarpsinstitutet slutfördes i så god tid, att förslag till åtgärder för motverkande av vidare förluster vid institutets mejeri och trädgårdar kunde föreläggas 1957 års riksdag. Såsom framgår av det föregående har den särskilt tillkallade utredningsmannen i ämnet framlagt två promemorior med viss utredning rörande Alnarps trädgårdar respektive Alnarps mejeri. Promemoriorna, vilka varit föremål för remissbehandling, har anmälts under förevarande anslagspunkt.

Vad angår Alnarps trädgårdar har departementschefen framhållit, att i anslutning till utredningsförslagen redan vidtagits vissa åtgärder i syfte att åstadkomma förbättrat ekonomiskt utbyte. Liksom departementschefen anser utskottet lämpligt, att resultatet av dessa åtgärder avvaktas. Det torde emellertid vara ofrånkomligt att i detta sammanhang lösa frågan om täckande av underskotten å trädgårdarna. Utskottet har icke något att invända mot att dels ett underskott å 583 500 kronor för tiden t. o. m. den 30 juni 1956, dels en väntad förlust under det löpande budgetåret uppordnas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att det i sitt av årets riksdag godkända utlåtande nr 5 (punkt 14) förordat, att ett investeringsanslag av 500 000 kronor skall anvisas till rörelsekapital för Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar.

I fråga om Alnarps mejeri har utredningsmannen räknat med att för-

lusterna, som den 1 juli 1955 stigit till omkring 1 000 000 kronor, framdeles kan komma att uppgå till mellan 350 000 och 400 000 kronor för år. Mot denna bakgrund synes det utskottet synnerligen otillfredsställande, att mejeriet i fortsättningen drives i nuvarande omfattning, därest de årliga utgifterna för statsverket icke nedbringas till rimliga proportioner. Kan en lämplig lösning av detta problem icke uppnås på annat sätt, bör enligt utskottet undersökas, om det ej är möjligt att nedlägga mejeriet eller i varje fall begränsa dess drift. Departementschefen har emellertid anmält, att möjligheterna att minska bidragen till mejeridriften undersökes genom Svenska mejeriernas riksförenings försorg. Enligt vad utskottet inhämtat pågår förhandlingar i ämnet mellan riksföreningen och institutstyrelsen. Med hänsyn härtill inskränker sig utskottet f. n. till att understryka angelägenheten av att förhandlingarna slutföres utan dröjsmål, så att resultatet därav kan redovisas i 1958 års statsverksproposition. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen i ärendet och vidtager de åtgärder, som kan anses erforderliga. Såsom Kungl. Maj:t föreslagit torde det vara nödvändigt att omedelbart täcka en från budgetåret 1955/56 kvarstående driftsförlust å 149 500 kronor. Utskottet har icke något att erinra mot att ifrågakvarande belopp bestrides från det för budgetåret 1956/57 anvisade omkostnadsanslaget. I enlighet med vad utskottet förordnat beträffande Alnarps trädgårdar bör hinder ej heller möta, att sistnämnda anslag får tagas i anspråk för förlust, som under löpande budgetår kan uppstå å mejeridriften.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit under denna anslagspunkt biträdes av utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*: *Omkostnader* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 136 100 kronor.

Stockholm den 2 maj 1957

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Hjalmar Nilsson*, Eskilsson*, Sigfrid Larsson, Mossberger*, Johan Persson*, Uno Olofsson och Theodor Johansson*;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Hægglom*, Andersson* i Hyssna, Sköld, Östlund, Netzén*, Lindström*, Jönsson i Gärd's Köpinge, Nilsson i Lönsboda och Andersson* i Långviksmon.

* Ej närvarande vid justeringen.